

O godność Romów w Europie: “Romska Duma!”

Szliśmy przez pół godziny wąską ścieżką, przez teren porośnięty wysoką trawą, pod prażącym słońcem, chwilami musieliśmy brodzić w błocie, zanim wreszcie dotarliśmy na teren dawnego obozu koncentracyjnego Romów w Lety, oddalonego od Pragi o około godzinę jazdy samochodem. Tam, gdzie - jak wynika z wciąż niekompletnych badań historycznych - zmarło od tysiąca do tysiąca pięciuset Romów, znaleźliśmy jedynie małą tabliczkę niewidoczną w środku pola, na której krótko wyjaśniono, co się tu stało siedemdziesiąt lat temu. Wiatr przynosił wstrętny smród tysięcy świń: wielka przemysłowa farma świń profanuje obecnie ten teren i pamięć o tych, którzy stracili tu życie.

Dodatkowy symboliczny gwałt: znak z flagą Unii Europejskiej zaświadczający, że farma otrzymała grant z UE, zwisa z ogrodzenia. Kilkaset metrów stąd, nad masowymi grobami, czeski rząd postanowił zbudować mały pomnik, do którego trudno dotrzeć i który znajduje się na skraju pól uprawnych.

Co nam mówi profanacja terenu Lety?

Mówi nam o próbie wymazania przeszłości, która nie chce zniknąć; o obojętności dotyczącej pewnego cierpienia i pewnych ludzi; o powiązaniach pomiędzy ówczesnym ludobójstwem i obecną rasistowską przemocą.

Ale mówi nam również o zobowiązaniu dotyczącym pamięci: o manifestacji godności i solidarności, z jaką aktywiści walki o prawa człowieka, Romowie i nie Romowie, zorganizowali pierwsze europejskie upamiętnienie tego miejsca. W czasie tego wydarzenia reprezentowanych było osiemnaście państw, których przedstawiciele mówili o łączącym ich poczuciu wspólnoty europejskiej i wspólnym przywiązaniu do wartości demokratycznych.

W ten sposób profanacja Lety wyraża część współczesnej historii Europy.

W całej Europie popełniane są rasistowskie ataki na Romów. Czasami przyjmują formę fizycznej przemocy, od agresji do linczu lub morderstwa, terytorialnej segregacji lub osobnych osiedli, sąsiadów oddzielonych murami w osiedlach pozbawionych elektryczności i

bieżącej wody. Podobnie, rasistowskie podejście widać w dyskursach zniekształconych stereotypami lub wręcz wezwaniami do przemocy formułowanymi przez osoby publiczne, zwłaszcza wyłonionych w wyborach urzędników i ministrów. Rasizm występuje w środkach politycznych, w szczególności etnicznie ukierunkowanych wysiedleniach i w codziennej dyskryminacji we wszystkich dziedzinach życia. Dzieci romskie są zmuszane do nieuczęszczania do szkoły lub do uczęszczania do słabych szkół przeznaczonych tylko dla nich, przez co przekreśla się ich szanse życiowe. A rasowe prześladowania występują wszędzie i są artykułowane przez grupy reprezentujące społeczną dominację.

„Romska дума!” to nazwa naszej obywatelskiej reakcji na tę zabójczą dynamikę. Chcąc zademonstrować Równość i Godność w Europie zbieramy się razem w celu zorganizowania w tym samym dniu, czyli 5-go października - w ponad 15 krajach czwartą edycję Romskiej Dumy.

Ta mobilizacja rodzi się z solidarności z milionami ludzi w całej Europie, którzy angażują się w lokalne, krajowe, indywidualne lub zbiorowe inicjatywy przeciwko rasizmowi i dyskryminacji. Romska Duma jest możliwa dzięki silnemu przywiązaniu obywatela do praw człowieka i do wartości demokratycznych w całej Europie.

Romska Duma ma na celu niesienie młodym nadziei na przyszłość i walkę o ich prawo korzystania z dobrej edukacji, edukacji, która pozwoli im znaleźć własną drogę, kształtować swoje życie bez dławiących ograniczeń narzuconych przez rasizm. Ma też przywrócić godność żyjącym i zmarłym poprzez próby przekonania rządu czeskiego, aby przeniósł świńską farmę, co zagoiłoby bolesną ranę w naszej pamięci.

Ma też na celu konsolidację sieci solidarnościowych, które mogą funkcjonować jako sieci bezpieczeństwa przeciwko rasizmowi i jako kamienie milowe ku egalitarnemu społeczeństwu. Chodzi również o nacisk na władze europejskie, państwowe i lokalne, aby zaangażowały się w promowanie aktywnej, bodźczącej i obowiązującej polityki prowadzącej do likwidacji dyskryminacji rasowej i społecznej.

A poza tym Romska Duma ma być radosnym świętowaniem różnorodności romskich tożsamości i kultur, które są od wieków organicznie związane z kulturą europejską.

Zbierzmy się na manifestację Romska Duma w dniu 5 października w ponad piętnastu krajach i świętujmy Europę Godności i Praw Człowieka!